

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 162
אדר תשע"ה

מוקד העירוב
בארץ הקודש
054-84-833-20

במקום הזה, בדרך כלל הם עומדים ברוח, ואולי קצת רועדים, באופן שאינו מבטל מהם דין מחיצה. והם פוסלים את הפתח.

ב. יש מקרים שהצמחים שבקצוות נמוכים ואין בהם י טפחים, ואינם כמחיצה, והצמחים שבאמצע גבוהים י טפחים מהאדמה אבל אינם גבוהים י טפחים מעל הצמחים הנמוכים שבסביבתם, במצב כזה לכאורה אין להם דין מחיצה, ודין זה דומה לדברי הרמ"א (סימן שנ"ח ס"ב) שאם עשה לפני הקיר ערימת חול ונוצר כעין מדרגה שיש עליה רוחב ד' טפחים, מודדים את גובה הקיר מראש הערימה, ולכן אם גובה הקיר שמשפת הערימה ומעלה פחות מ' טפחים, והערימה פחות מ' טפחים, אין לקיר דין מחיצה. [ולא מצרפים את החלק התחתון עם החלק העליון, כשיש ביניהם שטח רחב ד' טפחים].

אבל יש מרבני זמנינו שאומרים שיש לחלק ולומר שדין הצמחים אינו דומה לדברי הרמ"א, כי בדברי הרמ"א מדובר בערימת חול שאפשר ללכת עליה, ויש לזה חשיבות של קרקע, שמחלקת בין חלקי המחיצות, משא"כ בצמחים הנ"ל אם ידרוך עליהם הם יתכופפו וירדו עד לארץ, ואינם נחשבים כקרקע, וממילא הצמחים שבאמצע גבוהים י טפחים, מספיק שיש בהם י טפחים, ולא מודדים אותם רק ביחס לצמחים שלפניהם, כי אינם כקרקע. ולכן במקרה זה הצמחים פוסלים את הפתח. יש אופנים שלמרות הצמחים הנמוכים שבסביבת הצמחים הגבוהים, אין שאלה של צירוף חלקי המחיצות, וזה באופן שהצמחים עולים בהדרגה משופעת, בצורה שהם נאים כהלכה, ואין בהם מדרגה רחבה ד' טפחים, שההדרגה יוצרת שיפוע אחיד, וכך היה המצב במקרה הנ"ל, שבוה רדאי שיש לצמחים צורת מחיצה. דין זה מצוי מאוד בתקופה זו, בצורות פתח שעומדות במקומות פתוחים ולא על מדרכות וכבישים, מצוי שעולים בהם צמחים גבוהים, וצריך לפקוח עין למנוע ממצב שיהיה בהם דין מחיצה המחלקת את הפתח. [כמו"כ יש כמה חששות נוספים בצמחים הצמודים ללחן].

מימין הלחי מוסתר לפני המיסות, ומשמאל לאחר המיסות

הפתרון שנעשה בישוב הנ"ל באופן מידי, כדי שיהיה כשר לאותה שבת, עלו על הצמחים וכבשו את כל הצמחים שהיו לאורך החוט, עם שטח של ד' טפחים לפני החוט לכל ארכו, ועי"ז אין חשש מחיצה תחת החוט, והצה"פ משמשת לד' טפחים של קרקע פניה, וכן הלחי ניכר ויש לפניו שטח ד' טפחים פנויים. פתרון זה הוא זמני, כי לאחר תקופה לא ארוכה, הצמחים יכולים להחזיר ולגדול, אלא שלא היו בידהם אמצעים נוספים, ועשו כפי יכלתם להכשיר את העירוב מיד עבור המתארחים בשבת הקרובה.

למחרת ביום שיש התקשרה משפחה כלשהי לברר על הישוב הזה, והמשיב שמח לומר להם שוב את התשובה, שיש מקום לסמוך עליו בשעת הצורך, לאחר הבדיקה והתיקון שנעשה בו יום קודם לכן.

השקעה בטיפול תדיר למניעת קרפף קוצים בישוב

בישוב נוסף בדרום, שגם בו נמצאים עשרות משפחות חרדיות, הגיעו הבודקים לבדוק שטח מסוים שהיה בו דין קרפף, מחמת הצמחים החדשים שעלו בו. במקרה זה היישוב אינו מקפיד על צמחים אלו, בטענה שכיון שעלו מאליהם אינם אוסרים. אבל כידוע מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל הורה שאם הם נמצב שאדם לא יעבור בהם באופן נורמלי, הרי הם כמו חצר שהתמלאה מים בשטח של יותר מנבית סאתיים שכתב השו"ע (סי' שנ"ח ס"א) שהם אוסרים את כל החצר, אע"פ שהמים עלו מאליהם, בעל כרחו של בעל החצר, ואין לו צורך בהם, והיה רוצה שלא יהיו כאן. וכע"ז הורה מרן הגר"ן קרליין שיבדלח"ט, וכן ההוראה בכל העירובים השכונתיים, לכן ההוראה שמסרו רבני העירובים למוקד העירוב, שבמקרה ששואלים על יישוב שיש בו שטח של קוצים גבוהים על פני יותר מנבית סאתיים, אין להתיר לטלטל בו אפילו ע"י קטנים.

כיון שמשפחות רבות מתארחות בישוב זה, המוקד משקיע לבוא מידי תקופה לעשיית שבילים שאין בהם קוצים וצמחים, כדי שהמקום יהיה ראוי לשימוש, ואנשים שנמצאים בסביבה יעברו בתוכו, ועי"ז לא יהיה בו שטח של בית סאתיים שאינו עומד לשימוש.

הפעילות הזאת צריכה מעקב תדיר, בכל שנה, ודורשת הוצאות רבות, ולכן לא בכל תקופה מתאפשר להגיע לתקן את הדבר, והמענה ההלכתי של מוקד העירוב מתעדכן במצב, ולפ"ז עונה לשואלים האם אפשר באותה שבת לסמוך לטלטל בישוב המדובר. בשבוע האחרון התארכה בישוב זה משפחה עם כל סניפיה, והם בררו שבוע קודם על כשרות העירוב, כאשר שמעו על הבעיה הזו שלפי הוראת גדולי ההוראה אסור לטלטל

התרומה הקטנה שמוכה בזכות הגדולה

בימים אלו הצטרפו עשרות אברכים לתרום בהוראת קבע ל"מוקד העירוב", ולהיות שותף בבת אחת לכל הפעילות המורחבת בהרבה תחומים, הן בלימוד ההלכות והדוגמאות המעשיות, לכל הציבור ולעוסקי העירובים, ע"י הוצאת הגליונות המיוחדים שלפנינו, המופצים במאות בתי כנסת ברחבי הארץ ובחו"ל, וממחישים את לימוד ההלכות המעשיות. והן בבדיקת העירובים ברחבי הארץ, החל בעירובים שכונתיים שעומדים ברמת כשרות גבוהה, ושואלים ומתייעצים כיצד לצאת מכל חשש הלכתי שנפסק ע"פ גדולי ההוראה, וממשיך בישובים שנדרש מהם להגיע למצב שיהיה לפחות כשר מעיקר הדין לפי חלק מהפוסקים שהובאו להלכה, ולא להסתמך על קולות שנפסקה להלכה שלא כמותם, וק"ו שלא להסתמך על סברות שאין להם מקור כלל.

במקביל לבדיקות שנערכות מידי שבוע, נוקק המוקד לטפל בקידום העירוב של היישובים שנבדקו, וכל מקום בפני עצמו דורש הרבה טיפול, פגישות וטלפונים, הסברים הלכתיים לעוסקים ולרבנים, הגשת תכניות והצעת עובדים, ועוד דברים רבים. רוב המקרים התיקון נדחה ולוקח זמן רב, עד שעובר את כל התהליכים, וזה עצמו דורש פעילות נוספת מצד המוקד. ולצערו יש הרבה דברים שממתינים מחוסר אמצעים, שיאפשרו לנו להוציא את הכספים והעוזרים המתאימים. ואחרי הכל כשמשיגים את האישורים ומגיע התקציב, בדרך כלל גמר העבודה עם הכסף הולך לעובד מהמושב וכו', ולא אל קופת המוקד, ולנו נשארת רק הזכות שתיקנו את העירוב, שבאמת היא הדבר היחיד שישאר מכל העסק.

לכם התורמים יש את הזכות להיות שותפים להפעיל את המערכת הזו, שמפעילה את האחראים הפזורים ברחבי הארץ, לדעת את ההלכות ולתקן את העירוב כהלכה. אי אפשר לפקח על כולם על כל תיקון שעושים כל אחד במקומו, בערב שבת בדקות האחרונות. האפשרות היחידה היא להגביר אצלם את הידיעות, לענות להם לשאלות, ועי"ז ילמדו לתקן כהלכה. לכם יש את הזכות בשמירת השבת של אלפי משפחות, שנהנים מעירוב כשר. ולכם יש את הזכות של אלפי המשפחות, שנמנעות מטלטול שיש בו ח"ו חילול שבת.

ולנו התפילה לבורא העולם, שנוכה להיות שליחים נאמנים, לזכות את הרבים בלימוד וקיום כהלכה, ושלא ייצא ממשול ח"ו מתח"י.

יש לציין שהתרומויות עדיין אינן מגיעות לכיסוי ההוצאות השוטפות שמגיעות לכ- 3300 ש"ח לחודש, מלבד ההוצאות הנוספות מידי חודש לפי הפעילויות השונות, לכן אנו פונים בבקשה לכל מי שנדבה רוחו לזכות בשותפות הגדולה, למען בני משפחתו ולמען כלל ישראל, לתרום בהוראת קבע, וזכות הרבים תעמוד לו להתברך בכל טוב, ברחמינו ובגשמיות.

מגבית החופה – כל איש אשר נדבה רוחו
עזרו לנו בהוראת קבע בסך 5 או 10 ש"ח לחודש בלבד
ניתן לתרום במכשירים של "קהילות" או "גדרים פלוס"
בחיפוש "מוקד העירוב", או בטלפון 073-2757-008

בדיקת יישובים שיעמדו בכשרות הראייה למשפחות אברכים
בשבוע האחרון יצא הבודק של מוקד העירוב, יחד עם אחד האברכים המתנדבים לסייע בנסיעות הארוכות, ונסעו אל יישובי הדרום. אחד מהיישובים הוא ישוב ידוע, שכמעט כל שבת מתארחות בו עשרות משפחות חרדיות, והרבה מתוקן מתקשרות לברר על העירוב, ובמשך כמה שנים היתה התשובה שאין אפשרות לטלטל בו. עד שהמוקד לקח על עצמו לתקן את המקום, והשקיע עבודות בסכום קרוב ל-5000 ש"ח [במקרה זה רוב הסכום נאסף מהתרומות הקטנות של כלל התורמים], והעירוב השתפר מאוד ועומד כיום בס"ד ברמה קרובה לעירוב שכונתי, באופן שהתשובה שניתנת כעת למשפחות היא, "טוב להחמיר אבל יש על מה לסמוך". מידי תקופה יוצאים שילוחי המוקד, לבקח ולטפל בדברים שמשותנים.

צמחיה גבוהה תחת החוט, ותיקון מידי

בשבוע זה כשהבדק הבודק לאחד הלחיים, היה לפניו צמחיה גבוהה ממש, שצמחה בימים אלו בקצב מהיר, והלחי כמעט נטמן בתוכה, הצמחים הגיעו תוך זמן קצר לגובה של י טפחים לשיעור הגר"ח נאה, ועוד מעט היו מגיעים לגובה י טפחים גם לשיעור חז"א. בצמחיה כזו יש בעיה שהיא יוצרת מחיצה מתחת החוט, ומחלקת את הפתח. והנה לא כל צמח יוצר מחיצה, אלא יש לחלק ולדון בכמה דברים. א. מחיצה צריכה להיות עומדת ברוח מצויה (שו"ע סי' שס"ב ס"ב), ובצמחיה כזו כאשר יש שיהים בודדים הם מתגנדים ברוח, אבל כשהמצב שיש כבר שטח גדול שצומח כמו שהיה

